

TRUMP DOSSIER 2015–2029

HOOFDSTUK 23

23.4 De weg naar het conflict

VAN "GEEN NIEUWE OORLOGEN" NAAR HET CONFLICT MET IRAN

De geopolitieke schokgolf van Trumps militaire keuze (2025–2029)

Deel 1 zal omvatten:

-
-
- **23.1 Inleiding**
 - Waarom dit hoofdstuk
 - De betekenis binnen het *Trump Dossier 2015–2029*
 - Centrale onderzoeksvraag
 - Onderzoeksmethode
- **23.2 Historische achtergrond**
 - De relatie VS–Iran sinds 1979
 - Het nucleaire dossier
 - Escalaties tot aan Trumps tweede ambtstermijn
- **23.3 Trumps verkiezingsbelofte**
 - "No New Wars"
 - Analyse van campagne-uitingen
 - Verwachtingen van kiezers
 - Vergelijking met zijn eerste presidentschap
- **23.4 De weg naar het conflict** ga naar pagina 5
 - Gedetailleerde chronologie
 - Diplomatieke ontwikkelingen
 - Besluitvorming in Washington
 - Reacties van bondgenoten en tegenstanders
- **23.5 De militaire operatie**
 - Doelstellingen
 - Uitvoering
 - Directe militaire resultaten
 - Eerste internationale gevolgen
 - Feiten, onzekerheden en verschillende interpretaties

Elk onderdeel zal eindigen met een korte **Historische analyse**, waarin feiten en interpretaties duidelijk gescheiden worden.

§23.1 INLEIDING

Wanneer een verkiezingsbelofte de geschiedenis ontmoet

"Ik zal geen nieuwe oorlogen beginnen."

Het was een van de meest herkenbare boodschappen waarmee Donald Trump zich tijdens beide presidentscampagnes onderscheidde van veel van zijn voorgangers. Vanaf zijn eerste verkiezingscampagne in 2016 bekritiseerde hij de langdurige Amerikaanse militaire betrokkenheid in Afghanistan en Irak. Ook tijdens zijn campagne voor een tweede ambtstermijn keerde deze boodschap steeds terug. Hij presenteerde zichzelf als een president die de Verenigde Staten uit eindeloze conflicten wilde houden en conflicten liever door afschrikking en onderhandelingen wilde beëindigen dan door nieuwe militaire interventies.

Voor veel kiezers vormde juist deze belofte een belangrijk onderdeel van zijn aantrekkingskracht. Binnen delen van de Republikeinse achterban leefde de wens om de Verenigde Staten minder direct te betrekken bij kostbare buitenlandse oorlogen. Tegelijkertijd bleef Trump benadrukken dat de Verenigde Staten, wanneer hun veiligheid of die van bondgenoten in het geding zou zijn, bereid moesten zijn snel en met overweldigende kracht op te treden.

Deze twee uitgangspunten — terughoudendheid én bereidheid tot militair optreden — zouden in 2026 rechtstreeks met elkaar in botsing komen.

Een onverwacht kantelpunt

In juni 2026 escaleerde het conflict tussen Israël en Iran in hoog tempo. Na Israëlische aanvallen op Iraanse militaire en nucleaire doelen besloot de Amerikaanse regering onder president Trump zich militair te mengen. Op 21 juni 2026 voerden Amerikaanse strijdkrachten luchtaanvallen uit op drie Iraanse nucleaire installaties: **Fordow**, **Natanz** en **Isfahan**. De operatie kreeg de codenaam **Operation Midnight Hammer**. Volgens het Amerikaanse ministerie van Defensie namen meer dan 125 militaire vliegtuigen deel, waaronder zeven B-2 Spirit-stealthbommenwerpers. Ook werden GBU-57 "Massive Ordnance Penetrator"-bommen en Tomahawk-kruisraketten ingezet. De Amerikaanse

regering verklaarde dat de operatie bedoeld was om het Iraanse nucleaire programma ernstig te beschadigen en Iran tot onderhandelingen te bewegen.

President Trump omschreef de operatie als een "spectaculair militair succes" en stelde dat de belangrijkste verrijkingsinstallaties van Iran "volledig waren vernietigd". Onafhankelijke analyses waren op dat moment terughoudender: zij concludeerden dat de installaties zware schade hadden opgelopen, maar dat de volledige omvang van de schade en de status van verrijkt uranium nog niet met zekerheid konden worden vastgesteld.

Waarom dit hoofdstuk belangrijk is

De Amerikaanse aanvallen op Iran markeerden een van de belangrijkste buitenlandse beleidsbeslissingen van Trumps tweede presidentschap. De gebeurtenissen riepen onmiddellijk vragen op die verder reiken dan de militaire operatie zelf:

- Was hiermee sprake van een nieuwe oorlog of van een beperkte militaire interventie?
- Paste de operatie binnen de verkiezingsbelofte om geen nieuwe oorlogen te beginnen?
- Welke constitutionele bevoegdheden had de president?
- Welke rol speelde het Congres?
- Welke gevolgen had de aanval voor de internationale rechtsorde?
- Hoe reageerden bondgenoten en rivalen?
- Welke economische gevolgen waren zichtbaar op de energie- en financiële markten?
- Wat betekende dit voor de machtsbalans in het Midden-Oosten en daarbuiten?

Het beantwoorden van deze vragen vereist meer dan een beschrijving van de militaire operatie. Het vraagt om een analyse waarin diplomatie, internationaal recht, economie, militaire strategie, binnenlandse politiek en geopolitiek samen worden beschouwd.

Onderzoeksvraag

Dit hoofdstuk onderzoekt daarom de volgende centrale vraag:

In hoeverre betekende de Amerikaanse militaire actie tegen Iran een breuk met Donald Trumps verkiezingsbelofte om geen nieuwe oorlogen te beginnen, en welke gevolgen had deze beslissing voor de Verenigde Staten, Iran en de internationale gemeenschap?

Deze vraag wordt niet uitsluitend benaderd vanuit Amerikaans perspectief. Ook de standpunten van Iran, Israël, Europese bondgenoten, internationale organisaties en onafhankelijke deskundigen worden meegenomen.

Methodologie

Dit hoofdstuk is opgebouwd volgens de uitgangspunten van het **TRUMP DOSSIER 2015–2029**:

- onderscheid tussen controleerbare feiten en interpretaties;
- chronologische reconstructie van gebeurtenissen;
- vergelijking van officiële verklaringen met onafhankelijke analyses;
- aandacht voor juridische, militaire, economische en diplomatieke dimensies;
- expliciete vermelding van onzekerheden wanneer informatie nog onderwerp van onderzoek is.

De analyse maakt gebruik van openbare bronnen, waaronder officiële Amerikaanse documenten, verklaringen van het ministerie van Defensie, rapporten van het Amerikaanse Congres, internationale organisaties en gezaghebbende nieuwsorganisaties. Voor de beschrijving van **Operation Midnight Hammer** zijn onder meer gegevens gebruikt van de Congressional Research Service, het Amerikaanse ministerie van Defensie en onafhankelijke analyses van onder andere Reuters, AP en de Council on Foreign Relations.

Historische reflectie

Slechts weinig buitenlandse beleidsbeslissingen uit Trumps tweede ambtstermijn hebben zoveel internationale aandacht gekregen als de beslissing om rechtstreeks militaire aanvallen uit te voeren op Iraanse nucleaire installaties. Voor voorstanders vormde de operatie een voorbeeld van snelle en krachtige afschrikking; voor critici riep zij vragen op over escalatie, de rol van het Congres en de risico's van een bredere regionale oorlog.

Juist omdat de beoordeling van deze gebeurtenis sterk uiteenloopt, is een zorgvuldig onderscheid tussen feiten, politieke standpunten en historische interpretaties essentieel. Dat vormt het uitgangspunt voor de rest van dit hoofdstuk.

§23.4 De weg naar het conflict

Van diplomatieke druk naar directe Amerikaanse militaire interventie

"Oorlogen ontstaan zelden door één enkele beslissing. Zij zijn meestal het eindpunt van een opeenstapeling van politieke keuzes, militaire incidenten, diplomatieke mislukkingen en strategische misrekeningen. Ook de Amerikaanse aanval op Iran in juni 2026 was het resultaat van een reeks gebeurtenissen die zich in hoog tempo voltrokken."

23.4.1 Een regio onder toenemende spanning

Toen Donald Trump in januari 2025 aan zijn tweede ambtstermijn begon, verkeerde het Midden-Oosten al in een uiterst instabiele situatie.

De regio werd beïnvloed door meerdere gelijktijdige crises:

- de nasleep van de oorlog in Gaza;
- spanningen tussen Israël en Hezbollah;
- aanvallen van de Houthis-beweging op de scheepvaart in de Rode Zee;
- de aanwezigheid van door Iran gesteunde milities in Irak en Syrië;
- voortdurende zorgen over het Iraanse nucleaire programma.

Voor Washington betekende dit dat de Verenigde Staten tegelijkertijd bondgenoot Israël wilden steunen, escalatie wilden voorkomen en hun eigen militaire aanwezigheid in de regio moesten beschermen.

Iran zag dezelfde situatie vanuit een ander perspectief. De Iraanse regering stelde dat zij werd geconfronteerd met toenemende militaire druk van Israël en de Verenigde Staten, economische sancties en internationale pogingen om haar regionale invloed te beperken.

23.4.2 De diplomatieke route

In de eerste maanden van 2025 bleven diplomatieke contacten bestaan over het Iraanse nucleaire programma. Bemiddelaars, waaronder Oman, probeerden ruimte te creëren voor

nieuwe gesprekken tussen Washington en Teheran. Tegelijkertijd bleef het fundamentele wantrouwen groot.

De Amerikaanse regering hield vast aan de eis dat Iran geen kernwapen mocht ontwikkelen. Iran benadrukte op zijn beurt dat zijn nucleaire programma volgens eigen zeggen vreedzame doelen diende en dat het eerst verlichting van sancties wilde zien voordat verdere concessies mogelijk waren. Volgens tijdlijnen van de Iran Primer stonden nieuwe gesprekken gepland, maar deze werden ingehaald door de snel verslechterende veiligheidssituatie.

23.4.3 Israël neemt het initiatief

Op **13 juni 2025** begon Israël een grootschalige militaire operatie tegen Iraanse nucleaire en militaire infrastructuur. Israël verklaarde dat het wilde voorkomen dat Iran de capaciteit zou verkrijgen om kernwapens te ontwikkelen. De aanvallen waren gericht op nucleaire installaties, luchtverdedigingssystemen, raketinfrastructuur en commandocentra. Daarbij kwamen ook verschillende hoge Iraanse militaire functionarissen en nucleaire wetenschappers om het leven.

Israël beschouwde de operatie als een preventieve veiligheidsmaatregel. Iran veroordeelde de aanvallen als een schending van zijn soevereiniteit en reageerde met raketten en drones op Israëlisch grondgebied. In de daaropvolgende dagen escaleerde het conflict snel.

23.4.4 Washington onder toenemende druk

Terwijl Israël en Iran elkaar bestookten, groeide in Washington de zorg dat de crisis zich zou uitbreiden tot een regionaal conflict waarbij ook Amerikaanse militairen en bases gevaar zouden lopen.

Binnen de Amerikaanse regering kwamen verschillende belangen samen:

- bescherming van Amerikaanse troepen;
- bescherming van bondgenoten;
- voorkomen dat Iran verder zou opschuiven richting een kernwapencapaciteit;
- voorkomen dat de Straat van Hormuz zou worden afgesloten;
- voorkomen van een langdurige regionale oorlog.

Volgens latere verklaringen van de regering-Trump werden in deze periode meerdere beleidsopties besproken: intensivering van diplomatie, verdere sancties, steun aan Israël

zonder directe Amerikaanse aanvallen en een gerichte aanval op Iraanse nucleaire installaties.

23.4.5 Besluitvorming in het Witte Huis

De uiteindelijke beslissing om Amerikaanse strijdkrachten rechtstreeks in te zetten werd genomen nadat de nucleaire onderhandelingen geen doorbraak opleverden en de gevechten tussen Israël en Iran voortduurden. Volgens de regering was de inschatting dat verdere vertraging het risico zou vergroten dat Iran zijn nucleaire programma kon voortzetten of uitbreiden.

De regering beschreef de beoogde operatie als:

- beperkt in tijd;
- gericht op specifieke nucleaire doelen;
- niet bedoeld als invasie;
- gericht op het voorkomen van verdere escalatie.

Critici wezen er daarentegen op dat iedere directe aanval op Iraans grondgebied een aanzienlijk risico op vergelding en regionale uitbreiding met zich meebracht.

23.4.6 Operation Midnight Hammer

Op **21 juni 2026** gaf president Trump opdracht tot **Operation Midnight Hammer**.

De operatie werd gekenmerkt door een hoge mate van geheimhouding. Volgens het Amerikaanse ministerie van Defensie vertrok een afleidingsgroep B-2-bommenwerpers richting de Stille Oceaan, terwijl de daadwerkelijke aanvalsmacht in stilte oostwaarts vloog. Na een vlucht van ongeveer achttien uur bereikten zeven B-2 Spirit-bommenwerpers, ondersteund door meer dan 125 vliegtuigen en maritieme eenheden, het Iraanse luchtruim. Gelijktijdig lanceerde een Amerikaanse onderzeeër Tomahawk-kruisraketten op doelen bij Isfahan.

De primaire doelwitten waren:

- Fordow;
- Natanz;
- Isfahan.

Volgens de Amerikaanse regering was dit een nauwkeurig geplande operatie tegen nucleaire infrastructuur en niet tegen de Iraanse bevolking of reguliere strijdkrachten.

23.4.7 De eerste reacties

Direct na de aanvallen verklaarde president Trump dat de nucleaire installaties "volledig waren vernietigd" en riep hij Iran op te kiezen voor vrede. Het Pentagon sprak aanvankelijk van "zeer ernstige schade" aan de drie doelwitten. Onafhankelijke analyses waren voorzichtiger en wezen erop dat de uiteindelijke impact op het Iraanse nucleaire programma pas na nader onderzoek kon worden vastgesteld.

Iran veroordeelde de aanvallen als een ernstige schending van zijn soevereiniteit en kondigde vergeldingsmaatregelen aan. Kort daarna volgden raketaanvallen op de Amerikaanse luchtmachtbasis Al Udeid in Qatar. Volgens de Verenigde Staten en Qatar werden de meeste projectielen onderschept en vielen er geen Amerikaanse slachtoffers. President Trump verklaarde later dat Iran vooraf signalen had gegeven die de kans op een gecontroleerde de-escalatie vergrootten.

23.4.8 Een conflict met mondiale gevolgen

Hoewel de militaire operatie zelf relatief kort duurde, waren de geopolitieke gevolgen onmiddellijk zichtbaar.

Binnen enkele dagen ontstonden zorgen over:

- de veiligheid van de internationale scheepvaart;
- mogelijke verstoringen van de olievoorziening;
- verdere escalatie tussen Israël en Iran;
- reacties van Rusland en China;
- de positie van Europese bondgenoten;
- de gevolgen voor de internationale rechtsorde.

Tegelijkertijd werd in diplomatieke kringen intensief gewerkt aan een beëindiging van de gevechten. Op **23 juni 2026** kondigde president Trump aan dat een staakt-het-vuren tussen Israël en Iran in zicht was. Qatar speelde volgens verschillende bronnen een belangrijke bemiddelende rol.

Historische analyse

De gebeurtenissen die leidden tot de Amerikaanse aanval op Iran laten zien hoe snel een regionale crisis kan uitgroeien tot een directe confrontatie tussen staten. Voor de regering-Trump vormden de combinatie van het Israëlisch-Iraanse conflict, zorgen over het nucleaire programma en de bescherming van Amerikaanse belangen de belangrijkste argumenten voor militair optreden. Voor Iran bevestigde dezelfde operatie juist het beeld van langdurige Amerikaanse en Israëlische druk op de Islamitische Republiek.

Historisch gezien markeert juni 2026 een belangrijk omslagpunt: voor het eerst voerden de Verenigde Staten een openlijke, grootschalige aanval uit op Iraanse nucleaire installaties. Daarmee verschoof de confrontatie van jarenlange indirecte spanningen en proxyconflicten naar een directe militaire actie tegen strategische doelen op Iraans grondgebied. De precieze betekenis van deze stap voor de regionale veiligheid, het internationaal recht en Trumps verkiezingsbelofte vormt de kern van de volgende onderdelen van dit hoofdstuk.

Volgende en laatste hoofdstuk van deel 1:

- **23.5 De militaire operatie**
 - Doelstellingen
 - Uitvoering
 - Directe militaire resultaten
 - Eerste internationale gevolgen
 - Feiten, onzekerheden en verschillende interpretaties

Alle hoofdstukken en podcast afleveringen zijn gemaakt door ai volgens het idee en script

van BridgeThuis-BridgeBox Thijs

Update 24juli2026